

KOMUNIKACJA OKNEM NA KULTURĘ

WSPÓLNOTA DYSKURSU KULTUROWYM WYMIAREM
FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNOŚCI EWANGELIKALNEJ

MAGDALENA GRABOWSKA

KOMUNIKACJA OKNEM NA KULTURĘ

WSPÓLNOTA DISKURSU KULTUROWYM WYMIAREM
FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNOŚCI EWANGELIKALNEJ

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

GDAŃSK 2017

Recenzent
prof. dr hab. Elżbieta Laskowska

Redaktor Wydawnictwa
Anna Herzog-Grzybowska

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Zarychta

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja dofinansowana z działalności statutowej Wydziału Filologicznego
oraz Katedry Języków Fachowych i Przekładoznawstwa Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-576-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis treści

Podziękowania	7
Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1. Język i komunikacja	17
1.1. Język jako parole	17
1.2. Język jako twór społeczny	19
1.3. Język mówiony	21
1.4. Język potoczny	24
1.5. Gatunki mowy	27
1.6. Problem znaczenia	28
1.7. Zachowania językowe	30
1.7.1. Etnografia mówienia	31
1.7.2. Rola interakcji w procesie zachowań społeczno-językowych	34
1.7.3. Swoboda czy konieczność?	35
1.7.4. Rytuały słowne	36
1.8. Dyskurs jako zachowanie komunikacyjne	40
1.9. Komunikacja w grupie społecznej	40
1.9.1. Komunikacja jako działanie	40
1.9.2. Komunikacja a grupa	41
1.9.3. Komunikacja a kultura	42
1.9.4. Komunikacja oralna a kultura	43
1.9.5. Nowe spojrzenie na komunikację	45
1.10. Językowy obraz świata a grupa społeczna	47
Rozdział 2. Język w komunikacji religijnej	51
2.1. Natura doświadczenia religijnego	51
2.2. Język w opisie doświadczenia religijnego	54
2.3. Miejsce języka religii w repertuarze odmian języka narodowego	58
2.4. Wypowiedzi o charakterze religijnym	60
2.4.1. Kazanie	62
2.4.2. Świadeństwo	69
2.4.3. Modlitwa	74
2.4.3.1. Modlitwa ewangelikalna i jej formy	76
2.4.3.2. Delimitacja tekstu modlitwy	83
Rozdział 3. Narracja a proces kształtowania poczucia tożsamości w grupie	85
3.1. Tożsamość jako kategoria socjologiczna	85
3.2. Kształtowanie poczucia tożsamości poprzez narrację	87
Rozdział 4. Opis kontekstu kulturowego	89
4.1. Ewangelikalizm jak nurt protestancki	89
4.2. Ewangelikalizm na świecie	90
4.3. Ewangelikalizm w Polsce	95
4.3.1. Historia	95
4.3.2. Kościoły ewangelikalne w Polsce kościołami wyboru	98

Spis treści

4.4. Ewangelikalna podstawa wiary	100
4.5. Konwentykl jako podstawowa jednostka organizacyjna w ewangelikalizmie	104
4.6. Mały świat	105
4.7. Kościół a denominacja	107
4.8. Urząd kościelny oraz sakramenty	107
4.9. Swoboda zachowania i Tylko Pismo	109
Rozdział 5. Ewangelikalna mowa	113
5.1. Obserwacja uczestnicząca	113
5.2. Internet	116
5.3. Utrwalanie i analiza danych	118
5.4. Sprawy etyczne	119
5.5. Mowa, która łączy	119
5.6. Kazanie	136
5.7. Świadectiono nawrócenia	145
5.8. Modlitwa	153
5.9. Zakresy kreatywności językowej	163
5.9.1. Mowa zielonoświątkowo-charyzmatyczna – wybrane egzemplifikacje . . .	165
5.9.2. Skrajne tendencje w ewangelikalnej mowie: od wyrazów starych, przez zapóżycczenia, aż po neologizmy	173
Rozdział 6. Podzielony świat: obraz tożsamości ewangelikalnej	179
6.1. Rodzaje tożsamości	179
6.2. My–Oni – tożsamość zewnętrzna	181
6.3. Ja/My–On/Oni wewnętrznie	186
Rozdział 7. Komunikacja ewangelikalna kluczem do poznania kultury	195
7.1. Wolność wyboru	195
7.2. Komunikacja a trwałość kultury	196
7.2.1. Oralność	198
7.2.2. Spontaniczność i jej granice	200
7.2.3. Obraz i wizerunek	203
7.2.4. Relacyjność	204
Końcowe refleksje	209
Bibliografia	219
Abstract	233